

**LIETUVOS METROLOGIJOS INSPEKCIJOS
2016 METŲ I PUSMEČIO VEIKLOS
ATASKAITA**

2016 m. rugpjūčio 2 d.
Vilnius

TURINYS

I. BENDROJI INFORMACIJA APIE LIETUVOS METROLOGIJOS INSPEKCIJĄ	2
II. 2016 METŲ I PUSMEČIO VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI	4
III. KITA SVARBI INFORMACIJA	10

I SKYRIUS

BENDROJI INFORMACIJA APIE LIETUVOS METROLOGIJOS INSPEKCIJĄ

Lietuvos metrologijos inspekcija (toliau – LMI, Inspekcija) – viešojo administravimo biudžetinė įstaiga, įsteigta 1996 m. gruodžio 7 d. Lietuvos standartizacijos departamento 1996 m. lapkričio 29 d. įsakymu Nr. 273 „Dėl Lietuvos metrologijos inspekcijos įsteigimo“.

Inspekcijos adresas – Tiltu g. 17/Radvilų g. 4

Tel.: (8 5) 231 2957

Faks.: (8 5) 231 2957

El. paštas: metrinsp@metrinsp.lt

Inspekcijos misija – atlikti teisinę metrologinę priežiūrą – ginti vartotojus ir valstybės interesus nuo neteisingų matavimų padarinių, apsaugoti šalies rinką nuo neatitinkančių reikalavimų matavimo priemonių ir fasuotų prekių.

Vykdydama savo misiją, Inspekcija kontroliuoja, kaip gamintojai, pardavėjai ir naudotojai, naudodami matavimo priemones tiesioginio pardavimo sandoriuose atsiskaitymams bei kitose teisinio metrologinio reglamentavimo srityse (sveikatos apsaugoje, veterinarijoje, aplinkosaugoje, darbų saugoje), atlikdami banko, mokesčių, pašto operacijas, matavimus, kai nuo jų rezultatų priklauso baudos ar žalos atlyginimo dydis, laikosi Lietuvos Respublikos metrologijos įstatymo ir kitų teisinę metrologiją reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. LMI pagal savo kompetenciją tiria ir nagrinėja Metrologijos įstatymo pažeidimus, praneša Europos Komisijai ir kitoms valstybių narių įgaliotoms institucijoms apie pažeidimus, nustatytus vykdant rinkos priežiūrą teisinės metrologijos srityje. LMI taip pat vykdo fasuotų prekių (maisto ir ne maisto) kiekio, nurodyto ant fasuočių ar etiketėse, ir matavimo indų (talpų) kontrolę.

LMI ir Valstybinė mokesčių inspekcija prie Finansų ministerijos (toliau – VMI) Lietuvos Respublikos Vyriausybės pavedimu parengė ir bendru 2004 m. gegužės 31 d. įsakymu Nr. 11V-43/VA-113 patvirtino Etilo alkoholio skaitiklių, etilo alkoholio skaitiklių su temperatūros pokyčio perskaičiavimu, jų naudojimo ir priežiūros taisykles. Vadovaudamasi šiomis taisyklėmis, LMI ir VMI visose etilo alkoholio ir alkoholinių produktų gamybos įmonėse vykdo šių skaitiklių priežiūrą, savo plombomis plombuoja skaitiklius ir flanšinius sujungimus, derina su gamintojais plombavimo schemas ir jų pakeitimus.

Vadovaujantis Europos Parlamento ir Tarybos Reglamento (EB) Nr. 765/2008 18 straipsnio 5 dalies nuostata, pradedant 2010 m., šešiams metams parengta LMI Matavimo priemonių ir fasuotų prekių rinkos priežiūros teisinės metrologijos srityje programa. Kasmet tvirtinamas šios programos įgyvendinimo priemonių planas. LMI viršininke 2016 m. sausio 21 d. įsakymu Nr. 11V-7 patvirtinta programa ir 2016 m. priemonių planas, kuris pateiktas Ūkio ministerijai ir išsiųstas Europos Komisijai.

Fasuotų produktų kiekio kontrolei LMI įsteigtas Matavimų ir tyrimų skyrius, kuris 2007 m. akredituotas pagal LST EN ISO/IEC 17025:2005 standarto reikalavimus. Šis skyrius atlieka fasuotų produktų kiekio fasuotėse bandymus, kurių rezultatais remdamiesi, LMI inspektoriai priima sprendimus dėl tinkamumo šias prekes parduoti ar tiekti rinkai.

Patikrinimų medžiaga (patikrinimų aktai, protokolai, nutarimai, paklaidų ir nuokrypių apskaičiavimo lentelės ir kt.) kaupiama ir sisteminama 2008 m. LMI įdiegtoje informacinėje sistemoje „Teisinė metrologinė priežiūra“. LMI inspektoriai, naudodamiesi šios informacinės sistemos duomenų baze, unifikuotais aktų surašymo dokumentais ir lentelėmis, turi galimybę patikrinimo vietose užpildyti visus patikrinimo dokumentus ir kuo mažiau trikdyti ūkio subjektų veiklą dėl atliekamo patikrinimo.

Inspekcija, vykdydama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2014 m. balandžio 30 d. nutarimo Nr. 398 „Dėl sutikimo reorganizuoti biudžetinę įstaigą Valstybinę metrologijos tarnybą“ 2.4.2 p., organizuoja matavimo priemonių patikros žymenų ir patikros sertifikatų blankų gamybą ir kontroliuoja jų naudojimą; atlieka Lietuvos matavimo priemonių valstybės registro tvarkytojo funkcijas; įrašo matavimo priemonių tipus į Lietuvos matavimo priemonių valstybės registrą, išduoda matavimo priemonių tipo patvirtinimo sertifikatus; kontroliuoja paskirtųjų įstaigų veiklą; išduoda leidimus ūkio subjektams, norintiems ženklinti fasuotas prekes ir matavimo indus, atitinkančius techninių reglamentų ir kitų teisės aktų nustatytus reikalavimus, atitinkamai „e“ ir „ε“ ženklais; nustatyta tvarka teikia ūkio subjektams informaciją apie metrologijos normatyvinius dokumentus.

Finansinis planas

2016 m. Inspekcijos veikloms įgyvendinti metų pradžioje patvirtintas 846,5 tūkst. EUR (valstybės biudžeto lėšos) finansinis planas, 2016 m. gegužės 5 d. Ūkio ministerijos strateginio planavimo grupės pasitarimo nutarimu asignavimai padidinti 2,0 tūkst. EUR patalpų remonto techninei užduočiai parengti.

2016 m. I pusmetį Inspekcijos veikloms įgyvendinti buvo patvirtintas 411,6 tūkst. EUR finansinis planas, visą jį sudarė valstybės biudžeto lėšos.

2016 m. I pusmetį sąmata įvykdyta 360,2 tūkst. EUR arba 87,6 proc. Iš skirtų biudžetinių asignavimų liko nepanaudoti 51 tūkst. EUR, visa tai asignavimai išlaidoms. Iš jų 8,3 tūkst. EUR Darbo užmokesčio lėšų, nes atlyginimai ir soc. draudimo įmokos mokamos kito mėn. 4 d., 10,4 tūkst. Eur socialinio draudimo įmokų, 32,0 tūkst. EUR kitų išlaidų – prekėms ir paslaugoms pagal įvairius išlaidų straipsnius, nes nebuvo gautos sąskaitos už komunalines ir patalpų išlaikymo išlaidas, kurų iki II ketv. mokėjimo paraiškų pateikimo laiko pabaigos (birželio 27 d.), iš jų 2,0 tūkst. EUR skirti inžinierinio projektavimo paslaugoms, kurios bus atliktos š. m. liepos 18 d. ir 0,3 tūkst. EUR pagal išlaidų straipsnį Darbdavių socialinė parama pinigais.

Žmogiškieji ištekliai

2014 m. birželio 30 d. Lietuvos Respublikos ūkio ministro įsakymu Nr. 4-439 dėl papildomų funkcijų priskyrimo ir darbo krūvio padidėjimo nuo 2014 m. liepos 1 d. patvirtintas didžiausias leistinas Inspekcijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, skaičius – 45 pareigybės. 2016 m. sausio 1 d. užimtos 44 pareigybės.

I. 2016 METŲ I PUSMETĮ VYKDYTA VEIKLA IR PASIEKTI REZULTATAI

Inspekcijos strateginis tikslas – užtikrinti, kad teisinio metrologinio reglamentavimo objektams priskirtos matavimo priemonės ir jų būklė bei gaminamos ir rinkai tiekiamos fasuotos prekės atitiktų teisinės metrologijos reikalavimus.

1 lentelė

Strateginio tikslo rodiklis	2016 metų	
	planas	I pusmečio faktas
Laiku pašalintų matavimo priemonių ir matavimo indų naudojimo ar tiekimo rinkai bei fasuotų prekių gamybos, importo ar pardavimo pažeidimų, nustatytų ūkio subjektų patikrinimų metu skaičius, lyginant su nustatytais pažeidimais, proc.	95,5	98,4 Dvi geriamojo vandens tiekimo įmonės nevykdo šalto vandens skaitiklių keitimo planų daugiabučių gyvenamųjų namų butuose: UAB „Vilniaus vandenys“ (Vilniaus mieste) eksploatuoja 48 proc. skaitiklių su galiojančia metrologine patikra, UAB „Nemėžio komunalininkas“ – 38,4 proc. skaitiklių su galiojančia metrologine patikra.

Siekdama strateginių tikslų įgyvendinimo, Inspekcija 2016 I pusm. atliko 2024 (51,9 proc. plano) patikrinimų, kurių metu nustatė 318 pažeidimų (15,7 proc. nuo bendro patikrinimų skaičiaus):

- 1612 matavimo priemonių (toliau – MP) naudotojų patikrinimai, kurių metu nustatyti 127 pažeidimai (7,9 proc. nuo atliktų patikrinimų skaičiaus);
- atlikti 6 patikrinimai MP patikrai atlikti paskirtosiose įstaigose, kurių metu nenustatytas vienas pažeidimas;

– atlikti 405 fasuotų prekių kiekio patikrinimai, kurių metu nustatyta 190 pažeidimų (46,9 proc. nuo bendro patikrinimų skaičiaus).

Daugiausia pažeidimų buvo nustatyta pas fasuotų prekių pardavėjus, kurie tiesiogiai neatsako už jiems tiekiamų fasuotų prekių kiekio neatitikimus, todėl patikrinimai buvo atliekami ir pas fasuotų prekių gamintojus bei importuotojus, kurie tiesiogiai atsako už jų rinkai tiekiamų prekių atitiktį metrologiniams reikalavimams. Šių patikrinimų metu, kurių atlikta 174, buvo nustatyti 32 pažeidimai (18,4 proc. nuo atliktų gamintojų ir importuotojų skaičiaus).

Vykdydamas nustatytų pažeidimų pašalinimo stebėseną buvo atlikti 37 pakartotiniai patikrinimai, kurių metu pažeidimų nenustatyta.

Iš viso 99-iems atsakingiems asmenims už teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimus skirta 3619 eurų baudų. Didelį neskirtų sankcijų skaičių už nustatytus pažeidimus lėmė ir tai, kad už teisingą fasuoto produkto kiekį fasuotėje visų pirma yra atsakingi šių prekių gamintojai ar importuotojai, kuriems ir taikomos sankcijos, o prekiautojams duodami nurodymai išimti kiekio reikalavimų neatitinkančias prekes iš prekybos, jų nepardavinėti ar gražinti gamintojams ir tik šių nurodymų nevykdantys prekiautojai yra baudžiami.

Mažesnę pažeidimų skaičių MP naudojimo srityje lėmė tai, kad rinkoje veikia daug stambių ūkio subjektų, jie turi paskirtus atsakingus asmenis ar net tarnybas, atsakingas už MP ar jų sistemų naudojimą ir priežiūrą, jiems gerai žinomi teisinės metrologijos reikalavimai. Be to, net 353 įspėtų apie patikrinimą ūkio subjektų pašalino pažeidimus per įspėjamąjį 10 d. d. laikotarpį, atliko metrologines patikras 947 matavimo priemonėms.

Vadovaujantis priežiūros naštos mažinimo ūkio subjektams principais, visų pirma buvo siekiama, kad ūkio subjektų veikla atitiktų teisės aktų reikalavimus, o ne juos bausti ar taikyti jiems sankcijas. Ekonominės sankcijos ūkio subjektams nebuvo taikomos, kai jie operatyviai, nustatytais terminais, kur tai buvo galima padaryti, pašalindavo pažeidimus. Nebuvo bausta nei viena verslo įmonė jos pirmaisiais veiklos metais, nes LMI yra pritarusi Deklaracijai dėl pirmųjų verslo metų. LMI inspektoriai, įgyvendindami Deklaracijos nuostatas, tikrinimų ir konsultavimo metu įteikia Deklaraciją pirmus metus veikiantiems ir pirmą kartą tikrinamiems ūkio subjektams, juos konsultuoja ir informuoja, kur jie gali kreiptis jiems rūpimais metrologinių reikalavimų klausimais. 2015-2016 metais veiklą pradedantiems ūkio subjektams įteiktos 57 Deklaracijos.

Svarbiausi veiklos rezultatai

2 lentelė

Svarbiausių veiklų įgyvendinimo rodikliai	2016 metų	
	planas	I pusmečio faktas
1. Patikrintų matavimo priemonių naudotojų ir už gaminamų bei rinkai tiekiamų fasuotų prekių atsakingų asmenų, nepažeidžiančių teisinės metrologijos reikalavimų, dalis per metus, kaup. proc.	83,0	91,1 Kriterijaus reikšmė viršyta dėl to, kad didžioji dalis patikrinimų buvo atlikta matavimo priemonių naudojimo srityje, o ne fasuotų prekių gamybos ir pardavimo srityje. Nustatyti tik 127 atvejai, t. y. 7,9 proc., kai nustatyti MP būklės ir naudojimo pažeidimai. Tai yra mažiau, nei planuota ir įvyko dėl išankstinio (prieš 10 d. d.) LMI įspėjimo apie planuojamus atlikti patikrinimus. Net 353 tikrinti ūkio subjektai (23,3 proc. įspėtų apie patikrinimą) pašalino pažeidimus per įspėjamąjį 10 d. d. laikotarpį, atliko metrologines patikras 947 (8,7 proc. patikrintų) matavimo priemonėms.
2. Daugiabučių gyvenamųjų namų butuose įrengtų karšto vandens skaitiklių, atitinkančių teisinės metrologijos reikalavimus, dalis iš visų patikrintų per metus, proc.	90,0	94,0 Surinkta informacija iš 59 įmonių tiekiančių karštą vandenį. 53 (89,8 proc.) vykdo skaitiklių keitimo planus arba naudoja daugiabučių namų butuose skaitiklius su

		metrologine patikra. Kitos 6 įmonės yra įsipareigojusios iki 2017 m. pakeisti visus karšto vandens skaitiklius.
3. Daugiabučių gyvenamųjų namų butuose įrengtų šalto vandens skaitiklių, atitinkančių teisinės metrologijos reikalavimus, dalis iš visų patikrintų per metus, proc.	88,0	83,1 proc. daugiabučių gyvenamųjų namų butuose įrengtų geriamojo vandens skaitiklių atitiko teisinės metrologijos reikalavimus. UAB „Vilniaus vandenys“ naudoja net per 280 tūkst. tokių skaitiklių, iš kurių 54,4 proc. nepatikrintų. Situacija palyginti su 2015 m. šiek tiek pagerėjo. Patikrintų skaitiklių padidėjo nuo 54 proc. iki 48 proc. Bendrovė keisti skaitiklius planuoja iki 2019 m. po 45000 vnt. per metus. Apie nepakankamai gerą situaciją Vilniaus m. kovo mėn. raštu informuota Aplinkos ministerija. UAB „Nemėžio komunalininkas“ – 38,4 proc. skaitiklių su galiojančia metrologine patikra.
4. Rizikingiausių ūkio subjektų patikrinimų dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	74,0	74,6 Vadovaujantis LMI taikomomis rizikos vertinimo procedūromis, didžiausias dėmesys buvo skiriamas rizikingiausiems ūkio subjektams.
5. Vidutinio ar mažo rizikingumo ūkio subjektų patikrinimų dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	26,0	25,4 Mažiau buvo tikrinami vidutinės ir mažos rizikos ūkio subjektai.
6. Patikrinimų, atliktų naudojant kontrolinius klausimynus, dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	77,0	81,4 2016 m. I pusmetį 1648 patikrinimai buvo atlikti tose veiklos srityse, kurioms tikrinti jau parengti kontroliniai klausimynai (parengta 14 klausimynų).
7. Planinių patikrinimų, apie kuriuos iš anksto pranešama tikrinamam ūkio subjektui, dalis, palyginti su visais patikrinimais, proc.	90,0	94,2 Rodiklio reikšme viršyta. Be pranešimų patikrinimai buvo atliekami tik kitų institucijų prašymais, pagal vartotojų skundus, atliekami pakartotiniai patikrinimai.
8. Viešai skelbiama ketvirtinė informacija apie planinius patikrinimus, kartais per metus	4	2 Skelbtas 2016 m. I ketv. darbo planas
9. Neplaninių patikrinimų, padėjusių užkirsti kelią žalos visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai atsiradimui, kai ši žala ar pavojus reikšmingi, dalis, palyginti su visais neplaniniais patikrinimais, proc.	62,0	72,4 Atlikus 127 patikrinimus pagal gautus skundus, VMVT ir policijos kvietimu, pakartotinių patikrinimų, nustatyti 92 atvejai, kurie padėjo užkirsti kelią pažeidimams.
10. Ūkio subjektų, teigiančių, kad Lietuvos metrologijos inspekcijos konsultacija buvo naudinga, padėjo suprasti teisės aktus ir jų laikytis, dalis, proc.	97,5	100,0

11. Ūkio subjektų, teigiančių, kad kontroliniai klausimynai padėjo suvokti teisės aktų reikalavimus ir geriau juos įgyvendinti, dalis, proc.	96,0	100 Ateityje numatoma tobulinanti kontrolinius klausimynus, siekiant juos supaprastinti, atsižvelgiant į verslininkų pastabas.
12. Ūkio subjektų, teigiančių, kad pirmaisiais veiklos metais gavo naudingų konsultacijų ir jiems nebuvo taikytos poveikio priemonės, išskyrus atvejus, kai jos buvo būtinos ir neišvengiamos, siekiant užkirsti kelią reikšmingos žalos ar pavojaus visuomenei, kitų asmenų interesams ar aplinkai atsiradimui, dalis, proc.	100,0	100,0 Buvo siekiama pirmaisiais veiklos metais ūkio subjektus konsultuoti, o ne juos bausti. Patikrinus 40 ūkio subjektų, 14 (35,0 proc. patikrintų) pažeidė teisinės metrologijos reikalavimus. Baudos nebuvo skirtos.

Patikrinimai MP naudojančiuose ūkio subjektuose ir šių patikrinimų rezultatai

2016 m. I pusmetį pagal darbo planą buvo tikrinamos energetikos įmonės, kietojo biokuro gamybos bei pardavimo įmonės, sveikatos priežiūros įstaigos, kelių policija, kadastrinius matavimus atliekančios įmonės, pramonės, valymo ir skalbimo paslaugas teikiančios įmonės, motorinių kelių transporto priemonių remonto ir aptarnavimo, suskystintų dujų įrangą montuojančios įmonės, prekybos ir viešojo maitinimo įmonės, benzino, dyzelino ir suskystintų dujų degalinės, turgavietės ir kitos įmonės pagal vartotojų skundus ar kitų institucijų prašymu. Atlikti paskirtųjų įstaigų vykdomos veiklos paskyrimo srityse patikrinimai.

Atlikti 184 patikrinimai sveikatos priežiūros įstaigose (viešosiose ir privačiose), 11-oje (6 proc.) nustatyti pažeidimai. Patikrintos 2551 medicininės paskirties su matavimo funkcija MP (klausos charakteristikų matavimo prietaisai, kūno temperatūros matavimo prietaisai, neinvaziniai kraujospūdžio matavimo prietaisai, intraokulinio slėgio matavimo prietaisai, apibrėžtos ir atgaminamos apkrovos pedaliniai ergometrai, medicininės svarstyklės), 9 (0,4 proc.) buvo naudojamos su pasibaigusia metrologine patikra. Patikrintos 658 bendrosios paskirties MP (stikliniai termometrai, drėgmės matavimo priemonės, pipetės-dozatoriai), 11 (1,7 proc.) MP buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Tačiau dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 51 (27,8 proc.) gydymo įstaigų pašalino pažeidimus, atliko 219 (6,8 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 34 kadastrinius matavimus atliekančiose įmonėse, 4-iose (11,8 proc.) nustatyti pažeidimai. Patikrintos 109 MP (tolimačiai, optiniai nivelyrai), 4-ios (3,7 proc.) MP neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 16 (47 proc.) įmonių pašalino pažeidimus, atliko 37 (33,9 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 46 kelių policijos skyriuose, viename (2,2 proc.) nustatyti pažeidimai. Patikrintos 476 MP (greičio matuokliai, alkotesteriai, ruletės, automobilių stiklų skaidrumo matavimo priemonės), vienas (0,2 proc.) alkotesteris buvo naudojamas su pažeistu patikros žymeniu (lipduku). Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą, vienas (2,4 proc.) skyrius pašalino pažeidimą, atliko 1 (3,1 proc.) automobilių stiklų skaidrumo matavimo priemonės metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 52 energetikos įmonėse, kietojo biokuro gamybos bei pardavimo įmonėse, 2-iose (3,8 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 217 MP (automobilių svarstyklės, šilumos ir garo skaitikliai, metalinės ruletės, laboratorinės svarstyklės, drėgmėmatės ir kt.) 2 (0,9 proc.) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 6 (11,5 proc.) įmonės pašalino pažeidimus, atliko 13-os (6,0 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 197 motorinių kelių transporto priemonių remonto ir aptarnavimo įmonėse bei suskystintą dujų įrangą montuojančiose įmonėse, 17-oje (8,7 proc.) nustatyti pažeidimai. Patikrintos 925 MP (padangų slėgmačiai, dinamometriniai raktai, stabdžių tikrinimo stendai, žibintų reguliavimo prietaisai ir kt.), 57 (6,2 proc.) buvo naudojamos be metrologinės patikros. Tačiau dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 104 (52,8 proc.) įmonės pašalino pažeidimus, atliko 337 (36,4 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 39 pramonės įmonėse (maisto gamybos, tekstilės, statybinių medžiagų, medienos gamybos, chemijos), 2-iose (5,1 proc.) Šiaulių ir Telšių apskrityse buvo nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 366 MP (elektroninės svarstyklės, automobilinės svarstyklės, manometrai, dujų analizatoriai, dozimetrai, manovakumetrai, metalinės ir nemetalinės ruletės, ilgio matavimo mašinos ir kt.) 4 (1,1 proc.)

buvo naudojamos be metrologinės patikros. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą patikrinimą 10 (26,6 proc.) įmonių pašalino pažeidimus, atliko 72 (19,7 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 54 valymo ir skalbimo paslaugas teikiančiose įmonėse, pažeidimų nenustatyta. Patikrinta 31 MP (svarstyklės, metalinės liniuotės) buvo naudojama nepažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimų. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 31 (57,4 proc.) įmonė pašalino pažeidimus, atliko 53 (50,5 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 153-ose degalų (benzino, dyzelino) degalinėse, 10-je (6,5 proc.) iš jų nustatyti pažeidimai. Atlikus 2209 MP būklės ir naudojimo kontrolę, nustatyta, kad 33 (1,5 proc.) MP neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų (naudojamos be teisinio metrologinio patvirtinimo degalų įpylimo kolonėlės, degalų talpyklos, metrolazdės). Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą, 3 (2 proc.) degalinės pašalino pažeidimus, atliko 11 MP (0,5 proc.) metrologinę patikrą.

Degalinėse patikrinus dozavimą (patikrinti 576 dozatoriai), pažeidimų nenustatyta.

Atlikti patikrinimai 137-ose automobilių dujų degalinėse, 13-oje (9,5 proc.) iš jų nustatyti pažeidimai. Atlikus 579-ių MP būklės ir naudojimo kontrolę nustatyta, kad 18 (3,1 proc.) MP neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 5 (3,6 proc.) degalinės pašalino pažeidimus, atliko 15 (2,6 proc.) MP metrologinę patikrą.

Degalinėse patikrinus dozavimą nustatyta, kad 9 (8,7 proc.) dozatoriai iš 104-ių tikrintų faktinė santykinė tūrio matavimo paklaida viršijo leistiną $\pm 1,0$ proc. paklaidą: per dozatorius automobiline dujos buvo įpilamos vartotojo nenaudai esant dozavimo paklaidoms nuo 1,19 proc. iki 3,3 proc.

Atlikti patikrinimai 278 prekybos įmonėse (parduotuvės, parduojuos degalinėse), 21-oje (7,6 proc.) nustatyti pažeidimai. Patikrintos 843 MP (svarstyklės, stikliniai termometrai), 26-ios (3,1 proc.) MP neatitiko teisinės metrologijos reikalavimų. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 53 (19,1 proc.) įmonės pašalino pažeidimus, atliko 82 (9,7 proc.) MP metrologinę patikrą.

Atlikti patikrinimai 253 viešojo maitinimo įmonėse, 23-jose (9,1 proc.) buvo nustatyti pažeidimai. Patikrintos 1549 MP (stikliniai ir bimetaliniai termometrai, matavimo taurelės, svarstyklės), 39-ios (2,5 proc.) MP buvo naudojamos su pasibaigusia metrologine patikra. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 67 (26,5 proc.) įmonės pašalino pažeidimus, atliko 102 (6,7 proc.) MP metrologinę patikrą.

Patikrinti 144 prekeiviai turgavietėse, nustatyta 19 (13,2 proc.) pažeidimų. Patikrintos 192 svarstyklės, 22 (14,5 proc.) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus. Dėl išankstinio LMI įspėjimo apie planuojamą atlikti patikrinimą 6 (4,2 proc.) prekeiviai pašalino pažeidimus, atliko 6 (3,2 proc.) svarstyklių metrologinę patikrą.

Prekybos ir viešojo maitinimo įmonėse, turgavietėse per I pusm. atlikta 721 svarstyklių būklės ir naudojimo kontrolė. Svarstyklių rodmenų paklaidos tiesioginio svėrimo metu neviršijo leidžiamų svėrimo paklaidų ribų, nurodytų Neautomatinių svarstyklių techninio reglamento 3 lentelėje.

Atlikti paskirtųjų įstaigų vykdomos veiklos paskyrimo srityse patikrinimai. Patikrinus 6 paskirtąsias įstaigas (UAB „Milgeda“ Laboratorija, UAB „Patikra“ Metrologijos laboratorija, Lietuvos energetikos instituto Šiluminių įrengimų tyrimo ir bandymų laboratorija, UAB „Inreda“ Patikros ir kalibravimo laboratorija, AB „Achema“ Metrologijos laboratorija, UAB „Kelio servisas Šiauliuose“ Tachografų dirbtuvė), kurios atlieka masės, skysčių kiekio, temperatūros matavimo priemonių, tachografų patikrą, vienoje iš įstaigų vykdomoje veikloje nustatytas mažareikšmis teisės akto reikalavimų pažeidimas, kitoje – teisės aktų reikalavimų pažeidimas.

UAB „Kelio servisas Šiauliuose“ Tachografų dirbtuvė atlieka tachografų patikrą daugiau kaip du metus nuo paskyrimo atlikti tachografų patikrą dienos neturėdama įvertintos akreditacija kompetencijos, kaip nurodyta Metrologijos įstatymo 10 straipsnio 5 punkte. Paskirtoji įstaiga neturi ir nepildo Matavimo priemonių patikros žymenų ir patikros sertifikatų blankų apskaitos žurnalo, kaip numato Lietuvos metrologijos inspekcijos viršininko 2014 m. birželio 30 d. įsakymu Nr. 11V-34 patvirtinto Dokumentų blankų ir oficialių žymėjimo ženklų privalomosios formos rengimo, eskizo bei grafinio projekto tvirtinimo, gamybos organizavimo, apskaitos, saugojimo, naudojimo, dingimo įforminimo ir likvidavimo tvarkos aprašo 22 ir 23 punktai.

Atliekant rinkai tiekiamų ir naujai įsigytų matavimo priemonių rinkos priežiūrą pagal Matavimo priemonių techninį reglamentą (EP ir Tarybos direktyva 2004/22/EB dėl matavimo priemonių, 2014/32/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su matavimo priemonių tiekimu rinkai), patikrintose 11-oje įmonių (geriamąjį vandenį tiekiančios įmonės, šilumos ir karšto vandens tiekėjai, biokurą gaminančios įmonės, elektros energijos tiekimo įmonė) patikrinta 15 naujai įsigytų matavimo priemonių (karšto ir šalto vandens skaitikliai, šilumos skaitikliai, elektros energijos skaitiklis ir ruletės). Pažeidimų nenustatyta. Pagal Neautomatinių svarstyklių techninį reglamentą (EP ir Tarybos direktyva 2009/23/EB dėl neautomatinių

svarstyklių, 2014/31/ES dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su neautomatinių svarstyklių tiekimu rinkai) patikrinta 90 įmonių (parduotuvės, viešojo maitinimo įmonės, gydymo įstaigos) ir jose naujai įsigytų 111 svarstyklių, iš kurių 7 (6,3 proc.) neatitiko šios direktyvos reikalavimų. Panevėžio ir Telšių apskrityse naudojamoms svarstyklėms nebuvo atliktas atitikties įvertinimas jų naudojimo vietoje, nebuvo apsaugotos nuo rodmenų klastojimo. Dėl nustatytų pažeidimų kreiptasi pas svarstyklių pardavėjus.

Atlikti 42 patikrinimai kituose įvairiuose objektuose (šilumos ir karšto vandens, geriamojo vandens, elektros energijos ir dujų tiekimo įmonėse, VĮ „Registru centras“ Panevėžio filiale, spalvotųjų ir juodųjų metalų supirkimo aikštelėje ir kt.), 4-iose (9,5 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 212 MP 4 (1,9 proc.) buvo naudojamos pažeidžiant teisinės metrologijos reikalavimus.

37 patikrinimų atlikta pagal gautus 37 vartotojų ir ūkio subjektų skundus. Tikrinti įvadiniai šilumos skaitiklis, butuose įrengti karšto ir šalto vandens, elektros energijos ir dujų skaitikliai, naftos produktų degalinių kolonėlės, svarstyklės, matavimo uosta, tolmatas, taksometras, automobilių padangų slėgmatis, matavimo liniuotės. 15 atvejų (40,5 proc.) nustatyta pažeidimų.

Organizuoti 3 bendri patikrinimai (patikrinta 11 ūkio subjektų) kartu su Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos atstovais. Nustatytas 1 (9,1 proc.) teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimas turgavietėje. Ūkio subjektas nenubaustas (pirmi veiklos metai). Patikrinimai atlikti UAB „Ostsee Fisch Krietinga“ (žuvų perdirbimo įmonė), prekybos įmonėse, turgavietėje.

Organizuoti 6 bendri patikrinimai (patikrinta 19 ūkio subjektų) kartu su Kauno, Šiaulių, Telšių apskričių VPK ir AVMI pareigūnais. Nustatyti 9 (47,4 proc.) teisinės metrologijos reikalavimų pažeidimai. Tikrintų ūkio subjektų atsakingiems asmenims skirtos 9 baudos. Patikrinimai atlikti UAB „Šiaulių metalo grupė“ spalvotųjų ir juodųjų metalų supirkimo aikštelėje, degalinėse, prekyvietėse ir kt.

Valstybinės sienos apsaugos tarnybos prie VRM prašymu Vilniaus rinktinės Lavoriškių užkardeje atlikti kontrabandinio spirito kiekio matavimai. Pagal Klaipėdos apskrities VPK organizuoto nusikalstamumo tyrimo valdybos prašymą patikrinimas atliktas UAB „Voil“ degalinėje (Kušliškių k., Kalvarijos sav.). Pažeidimų nenustatyta. Taip pat LMI inspektoriai kartu su Valstybinės mokesčių inspekcijos atstovais 27 kartus vyko į etilo alkoholio ir alkoholio produktų gamybos įmones atlikti skaitiklių ir išpilstymo linijų jungčių plombavimo bei plombavimo schemų derinimo darbų.

Prekių kiekio patikrinimai ir patikrinimų rezultatai

2016 m. I pusmetį pagal darbo planą buvo atliekama fasuotų prekių kiekio priežiūra prekybos įmonėse ir pas gamintojus (importuotojus). Fasuočių prekių gamintojams sunkiau pasinaudoti ir LMI įdiegta ir taikoma išankstinio įspėjimo praktika, kuomet ūkio subjektas prieš 10 d. d. įspėjamas apie planuojamą atlikti patikrinimą, nes jų prekės netikėtai aptinkamos prekybos taškuose pagal vartotojų skundus ar kitais atvejais, be to, sunkiau skubiai pakeisti fasavimo linijų režimą, kad jos fasuočių kiekio reikalavimus atitinkančias prekes.

Patikrintos 24 rūkytas ir vytintas dešras fasuojančios įmonės (atlikti 74 patikrinimai), 8-iose (30,0 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 162 pavadinimų 2550-ies dešrų fasuočių 615-os (24,1 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Didžiausi kiekio neatitikimai nustatyti: UAB „Stragutės mėsa“ – 82,9 proc., UAB „Kaisa ir Ko“ – 64,0 proc., UAB „Selentė“ – 21,7 proc., IĮ „Srovė“ – 21,2 proc., Maxima LT, UAB – 20,4 proc., UAB „Daivida“ – 18,6 proc. ir kt. Palyginti su 2015 m. atliktų patikrinimų rezultatais, situacija dešras gaminančiose ir fasuojančiose įmonėse pablogėjo, t. y. pažeidimų padaugėjo nuo 13,2 proc. iki 24,1 proc.

Patikrinta 18 kulinarius gaminius fasuojančių įmonių (atlikti 29 patikrinimai), 1-je (5,6 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 79 pavadinimų 833-jų kulinarijos gaminių fasuočių 51-os (6,1 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Kiekio neatitikimai nustatyti G. Kanaševičiaus PĮ „Desė“ – 20,4 proc.

Patikrinta 10 įmonių fasuojančių šviežių mėsą (atlikta 17 patikrinimų). Patikrinta 38 pavadinimų 475 fasuotės šviežios mėsos. Kiekio neatitikimų nenustatyta.

Patikrintos 22 suskystintas buitines dujas fasuojančios įmonės (atlikti 84 patikrinimai), 7-iose (31,8 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 1003-jų dujų balionų 125-ių (12,5 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Daugiausia kiekio neatitikimų nustatyta: UAB „Jozita“ – 50,0 proc., AB „Dujalva“ – 38,1 proc., UAB „Agatis“ – 25,0 proc., UAB „Milda“ – 20,4 proc., UAB „JDC prekyba“ SDPP – 19,8 proc., UAB „Madalva“ – 12,6 proc. ir UAB „Evirina“ – 11,7 proc. Palyginti su 2015 m. atliktų patikrinimų rezultatais, situacija dujas fasuojančiose įmonėse pagerėjo, t. y. pažeidimų sumažėjo nuo 20,0 proc. iki 12,5 proc.

Patikrinta 16 sėklas fasuojančių įmonių (atliktas 61 patikrinimas), 6-iose (37,5 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 217 pavadinimų 5415-os sėklų fasuočių 601-os (11,1 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Kiekio neatitikimai nustatyti: UAB „Dalema“ – 37,3 proc., UAB „Agrošiltnamiai“ (Kėdainių gėlės) – 34,9 proc. UAB „Agrofirma Sėklos“ – 12,9 proc., MAXIMA LT, UAB – 8,1 proc., UAB „Nojus“ – 4,7 proc. Palyginti su 2014 m. atliktų patikrinimų rezultatais, situacija sėklas fasuojančiose įmonėse pagerėjo, t. y. pažeidimų sumažėjo nuo 16,1 proc. iki 11,1 proc.

Patikrinta 16 trąšas fasuojančių įmonių (atlikta 40 patikrinimų), 4-iose (25,0 proc.) nustatyti pažeidimai. Iš patikrintų 110 pavadinimų 1913 sėklų fasuočių 26-ių (1,4 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus. Kiekio neatitikimai nustatyti: UAB „Viskas sodui“ – 4,3 proc., UAB „Agrofirma Sėklos“ – 2,6 proc., UAB „Achema“ – 2,3 proc., UAB „Emolus“ – 1,4 proc.

Atlikti 96 patikrinimai kitose įvairiose įmonėse (šaldytą žuvį, mėsos, konditerijos, kulinarijos gaminius, pieno produktus, sultis, gaiviuosius gėrimus, alkoholinius gėrimus, aliejų, pievagrybius, autochemiją ir kt. prekes gaminančiose ir importuojančiose įmonėse). Iš patikrintų 9706 produktų fasuočių 476 (4,9 proc.) neigiami kiekio nuokrypiai viršijo leistinus.

23 patikrinimai atlikti pas gamintojus, atliekant fasuotų prekių kiekio bandymus, kuriuos atliko pagal LST EN ISO/IEC 17025:2005 standarto reikalavimus akredituotas LMI Matavimų ir tyrimų skyrius. Tikrinta šaldyta žuvis, gaivieji gėrimai, sultys, pieno produktai, šokoladas, alkoholiniai gėrimai, kosmetika, autochemijos produktai ir kt. Nustatyti 4 (17,4 proc.) prekių kiekio pažeidimai.

Patikrinus RAB „Salas zivis“ filialo 150 vnt. fasuotos šaldytos žuvies, 42 (28,0 proc.) grynojo kiekio neigiami nuokrypiai viršijo leistiną 10,8 g (grynasis kiekis 360 g) ir vidutiniškai siekė apie 20 g.

Patikrinus UAB „Bidvest Lietuva“ 15 vnt. fasuotos šaldytos žuvies, visose (100 proc.) grynojo kiekio neigiami nuokrypiai viršijo leistiną 15 g (grynasis kiekis 800 g) ir vidutiniškai siekė apie 40 g.

Patikrinus UAB „Dauvidės prekyba“ 150 vnt. fasuotų autochemijos gaminių, 37 (24,7 proc.) grynojo kiekio neigiami nuokrypiai viršijo leistiną 60 ml (grynasis kiekis 4000 ml) ir vidutiniškai siekė apie 85 ml.

Patikrinus UAB „Biokosmetikos manufaktūra“ 120 vnt. fasuotų kosmetikos gaminių, 25 (20,8 proc.) grynojo kiekio neigiami nuokrypiai viršijo leistiną 0,45 ml (grynasis kiekis 5 ml) ir vidutiniškai siekė apie 11 ml. Taip pat ši įmonė ženklino fasuotas prekes „e“ ženklu, neturėdama leidimo.

7 patikrinimai atlikti pagal gautus vartotojų ir ūkio subjekto skundus. Tikrinti 7-ių rūšių fasuotų produktų kiekiai: šaldyta žuvis, kulinarijos gaminy, šviežių broilerių ketvirčiai, dešra, kavos gėrimas, šokoladas, ridikėliai. Šešiais atvejais (85,7 proc.) nustatyta pažeidimų.

II. KITA SVARBI INFORMACIJA

Vykdam 2016 m. veiklos plano priemonę (Vadovaujantis Degalų įpylimo kolonėlių techninės ir programinės įrangos apsaugos nuo rodmenų klastojimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. gruodžio 11 d. įsakymu Nr. 4-791 „Dėl Degalų įpylimo kolonėlių techninės ir programinės įrangos apsaugos nuo rodmenų klastojimo taisyklių patvirtinimo“, parengti Degalų įpylimo kolonėlių plombavimo schemų rengimo, tvirtinimo, keitimo ir registravimo tvarkos aprašą), LMI viršininko 2016 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 11V-24 patvirtintas Degalų įpylimo kolonėlių plombavimo schemų rengimo, tvirtinimo, keitimo ir registravimo tvarkos aprašas.

Vykdam 2016 m. veiklos plano priemonę (Vadovaujantis Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos ir ūkio ministro valdymo sričiai priskirtų įstaigų kovos su korupcija 2015–2019 metų programos įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos ūkio ministro 2015 m. gruodžio 17 d. įsakymu Nr. 4-795 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkio ministerijos ir ūkio ministro valdymo sričiai priskirtų įstaigų kovos su korupcija 2015–2019 metų programos patvirtinimo“ 2.9 priemone, išanalizuoti ir prireikus patobulinti planinius ir neplaninius patikrinimus reglamentuojantį Lietuvos metrologijos inspekcijos viršininko 2015 m. birželio 30 d. įsakymą Nr. 11V-79 „Dėl planinių patikrinimų organizavimo“), išanalizuotas ir patobulintas planinius ir neplaninius patikrinimus reglamentuojantis Lietuvos metrologijos inspekcijos viršininko 2015 m. birželio 30 d. įsakymas Nr. 11V-79 „Dėl planinių patikrinimų organizavimo“, naujai patvirtintas Lietuvos metrologijos inspekcijos viršininko 2016 m. kovo 16 d. įsakymas Nr. 11V-23 „Dėl planinių patikrinimų organizavimo“.

Per 2016 m. I pusm. paskirtosioms įstaigoms buvo užsakyta ir pagaminta po 4455 vnt. matavimo priemonių pirminės patikros žymenų (pirmasis ir antrasis žymuo), 399580 vnt. oficialių žymėjimo ženklų (lipdukų), skirtų periodinei patikrai, 487590 vnt. patikros sertifikatų blankų. Ūkio subjektams išduoti 9 leidimai 40 fasuotų produktų ženklinti „e“ ženklu ir 1 leidimas 9 matavimo indų tūriams ženklinti „3“ ženklu.

Didelis dėmesys buvo skiriamas ūkio subjektų konsultavimui. Organizuoti 8 konsultavimo renginiai ūkio subjektams, kurių veikla susijusi su ikimokykliniu ugdymu, ūkininkavimu, viešuoju maitinimu,

geriamojo vandens, šilumos ir karšto vandens tiekimu, motorinių kelių transporto priemonių remontu ir aptarnavimu bei suskystintų dujų įrangos montavimu, prekyba turgavietėse.

Konsultuoti 389 ūkio subjektai (iš jų 47 veiklą pradedantys ūkio subjektai, 28 ūkio subjektai konsultuoti telefonu, įsigytos įrangos pagalba konsultaciniai pokalbiai įrašomi).

LMI savo veikloje neapsiribojo vien sankcijų pažeidėjams taikymu, o siekė, kad veiklos sritis kuriojančios institucijos imtųsi priemonių situacijai pagerinti, duodamos savo įstaigoms atitinkamus nurodymus ar keisdamos atitinkamus teisės aktus. Buvo parengti ir pateikti 6 informaciniai pranešimai Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai, Lietuvos Respublikos ūkio ministerijai, Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai ir Nacionalinei mokėjimo agentūrai prie Žemės ūkio ministerijos apie atliktus patikrinimus ir nustatytus pažeidimus, nurodant problemas ar pateikiant pasiūlymus dėl jų pašalinimo. Siekiant mažinti nepagrįstus, neproporcingus ūkinės veiklos suvaržymus. Parengti ir LR ūkio ministerijai, LR energetikos ministerijai, LR finansų ministerijai pateikti 6 pasiūlymai dėl teisinę metrologiją reglamentuojančių teisės aktų tobulinimo ir rengimo.

Visuomenė buvo informuojama tiek teisinės metrologijos reikalavimų klausimais, tiek apie kontrolės rezultatus, o tai darė taip pat nemažą įtaką pažeidimų prevencijai. 2016-03-09 dalyvauta laidoje „Vartotojų gidas“, kuri buvo transliuota per LRT radiją. Išspausdinti 5 straipsniai apie teisinės metrologinės priežiūros aktualijas: 2016-01-15 Skuodo r. laikraštyje „Mūsų žodis“ straipsnis „Mažėja pažeidimų teisinės metrologijos srityje“, 2016-02-15 Kauno krašto informaciniame portale www.kauno.info straipsnis „Sukudūsios dešros“, 2016-03-04 Radviliškio r. laikraštyje „Radviliškio naujienos“ straipsnis „Šiaulėnuose – mokymai apie pieno kokybę, 2016-04-13 www.delfi portale straipsnis „Ar degalinės bando apgauti vartotojus, įpildamos mažiau?“ su filmuota atlikto su žurnalistu reido medžiaga, 2016-05-26 Pasvalio rajono laikraštyje „Darbas“ straipsnis „Patikros seka viena kitą“.

Lietuvos metrologijos inspekcijos viršininkas

Algirdas Skripėta